

การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม*
สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

The Welfare Management for Disability Allowances of Social Development
and Social Welfare, Phra Khanong District Office,
Bangkok Metropolitan Administration

ธัญพร ลี้ศักดิ์สกุล**

Tanyaporn Leesaksakul

6414832074@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการ และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร โดยการเก็บข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ ตรวจสอบคุณสมบัติและเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพคนพิการ และการแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอรับเงินเบี้ยความพิการทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของคนพิการกรณีย้ายภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านไปอยู่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ซึ่งถือว่าการดำเนินการตามระเบียบที่กำหนด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง ขาดความต่อเนื่องในการรับเงินเบี้ยยังชีพความพิการในกรณีที่ย้ายภูมิลำเนา ขั้นตอนการลงทะเบียนออนไลน์ที่ซ้ำซ้อน การจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี และสถานที่รับลงทะเบียนไม่เหมาะสมกับคนพิการ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ได้แก่ จัดทำแผนการปฏิบัติงานเชิงรุกเพิ่มมากขึ้น จัดโครงการอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ รัฐบาลควรหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจริง สำนักงานเขตควรจัดสรรงบประมาณด้านอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีและสถานที่ให้เหมาะสม และสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนให้เข้มแข็ง

คำสำคัญ: การจัดสวัสดิการ; เบี้ยยังชีพคนพิการ; คนพิการ

Keywords: welfare management; disability allowance; disabled person

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการ ของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

**นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

สังคมไทยในอดีตคนพิการมักถูกมองข้าม และมีความคิดว่าคนพิการจำเป็นที่จะต้องได้รับการสงเคราะห์เลี้ยงดูให้มีชีวิตรอดด้วยความเมตตาสงสารตามหลักมนุษยธรรม โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันหรือฟื้นฟูให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้เหมือนกับบุคคลทั่วไปในสังคม จนกระทั่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 จึงเริ่มให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา การฝึกอาชีพ การมีงานทำ รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ต่อมามีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ทำให้ทัศนคติที่มีต่อคนพิการกว้างขวางมากขึ้น โดยได้ให้ความหมายของคนพิการไว้ว่า “บุคคลผู้ซึ่งมีความบกพร่องต่าง ๆ เช่น การมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา และการเรียนรู้ รวมถึงการมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ อันเป็นสาเหตุให้บุคคลนั้นมีข้อจำกัดในการประกอบกิจวัตรประจำวัน และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งมีความจำเป็นบางอย่างที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันและมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป” ซึ่งมีความแตกต่างออกไปจากเดิมคือใครจะมีความบกพร่องหรือมีความพิการอย่างไรไม่สำคัญ แต่การเคารพในความเป็นมนุษย์ความเสมอภาคแห่งสิทธิพลเมืองการทำความเข้าใจถึงความแตกต่างหลากหลาย และการขจัดอุปสรรคทั้งด้านเจตคติและสภาพแวดล้อม จะทำให้คนพิการสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างบุคคลทั่วไปและมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรา 71 ไว้ว่า รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวเป็นอันดับแรกเนื่องจากเป็นองค์ประกอบพื้นฐานหลักของสังคม ส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและมีสุขภาพจิตใจที่เข้มแข็ง จัดที่อยู่อาศัยให้ประชาชนอย่างเหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมด้านกีฬาให้ไปสู่ความเป็นเลิศ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ และมีความสามารถที่สูงขึ้น รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ตลอดจนให้การบำบัด เยียวยา และฟื้นฟูผู้ถูกกระทำการดังกล่าว ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม ประเทศไทยจึงมีการจัดสวัสดิการสังคมเป็นการดำเนินงานด้านการช่วยเหลือทางสังคม และสังคมสงเคราะห์ ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มเป้าหมายที่มุ่งให้ความช่วยเหลือ คือ กลุ่มยากจนและด้อยโอกาสทางสังคม ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ที่เหมาะสมกับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ

การจัดทำโครงการเบี้ยยังชีพคนพิการมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสวัสดิการสังคมที่เน้นให้คนพิการอาศัยอยู่กับครอบครัว โดยครอบครัวและชุมชนได้มีบทบาทในการดูแลและแก้ไขปัญหาของคนพิการ วิธีการให้สงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการดำเนินการภายใต้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีความสอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ พ.ศ. 2552 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 (9) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้ถ่ายโอนภารกิจเบี้ยยังชีพคนพิการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ปัจจุบันการจ่ายเบี้ยความพิการให้แก่คนพิการและการขอตั้งงบประมาณในเรื่องดังกล่าวรับผิดชอบโดยกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และ พัทยา) คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ มีมติเห็นชอบการดำเนินโครงการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ โดยการจัดสรรเงินให้แก่คนพิการทุกคนที่มีบัตรประจำตัวคนพิการรายละ 500 บาทต่อเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน 2553 เป็นต้นไป ต่อมากระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาการเพิ่มอัตราเบี้ยความพิการให้แก่คนพิการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันอังคารที่ 25 พฤศจิกายน 2557 ได้เห็นชอบอนุมัติในหลักการให้เพิ่มอัตราเบี้ยความพิการให้แก่คนพิการจากเดิมรายละ 500 บาท เป็นรายละ 800 บาทต่อเดือน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558 เป็นต้นไป โดยกระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร และ พัทยา ดำเนินการจัดทำคำขอของงบประมาณเพื่อจ่ายเบี้ยความพิการในอัตรา 800 บาท ต่อไป ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ในฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จึงมีหน้าที่ในการดำเนินการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการแก่ประชากรที่อยู่ในพื้นที่เขตพระโขนง ประกอบไปด้วย 2 แขวง คือ แขวงพระโขนงใต้ และ แขวงบางจาก

จากรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ปี 2566 ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566 ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้นำเสนอสถานการณ์คนพิการในปัจจุบันมี คนพิการที่มีบัตรประจำตัวผู้พิการจำนวน 2.1 ล้านคน พบคนพิการอยู่ในวัยผู้สูงอายุร้อยละ 55.3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาในอนาคตจากนี้ไปจะมีอัตราการเกิดที่ลดต่ำลงอย่างมาก คนมีอายุยืนยาวขึ้น ส่งผลให้สังคมไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ผลที่ตามมาของคนสูงวัยขึ้นก็คือ โอกาสเสี่ยงต่อความพิการที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปัญหาผู้สูงวัยที่พิการ เป็นเรื่องที่สังคมจะต้องพึงใส่ใจมากขึ้น เนื่องจากเป็นแนวโน้มที่จะเป็นปัญหาสำคัญของสังคม

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งนักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ มีภาระหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมโดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลเอกสาร เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่งเอกสารทางวิชาการข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ ที่สืบค้นได้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการ

2. การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการและลูกจ้าง ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณลักษณะของกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2565, หน้า 47) จำนวน 10 คน ดังนี้

2.1 ผู้บริหารระดับต้นของสำนักงานเขตพระโขนง ตำแหน่งนักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม จำนวน 1 คน

2.2 ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์ สังกัดฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง จำนวน 6 คน

2.3 เจ้าหน้าที่อาสาสมัครที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์ สังกัดฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยกรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามเดียวกัน (สุภาวงศ์ จันทวานิช อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2565, หน้า 51) และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ซึ่งก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวันนัดหมายในการสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบ พร้อมทั้งส่งตัวอย่างแบบสอบถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อนล่วงหน้า สำหรับในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะใช้วิธีการจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกการสนทนาทุกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น

2. นำข้อมูลที่ได้จากการแยกประเด็นคำถามมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

3. นำข้อมูลที่ได้จากการแยกประเด็นคำถามมาเปรียบเทียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูล ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัยการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร รวมถึงปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาและเผ้าสังเกตการณ์การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. กระบวนการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า กระบวนการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 3 กระบวนการ ดังนี้

1.1 การประชาสัมพันธ์การยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมสำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีการดำเนินงานผ่านช่องทางสื่อสารหลายช่องทาง ดังนี้

1.1.1 มีการติดคู่มือประชาชนของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมที่บอร์ดข่าวสารประชาสัมพันธ์สำนักงานเขตพระโขนง และบอร์ดแนะนำการให้บริการและประชาสัมพันธ์ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม

1.1.2 การประชาสัมพันธ์ผ่านการจัดประชุมคณะกรรมการชุมชนประจำเดือน ด้วยการบรรจุข้อมูลคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การขอรับเบี้ยยังชีพคนพิการลงในวาระการประชุมในหัวข้อเรื่อง ที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ โดยมักใส่หัวข้อการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมในช่วงต้น บึงบประมาณของทุก ๆ ปี เพื่อให้คณะกรรมการชุมชนได้ส่งต่อข้อมูลแก่ประชาชนในชุมชน

1.1.3 การประชาสัมพันธ์ผ่านการเปิดเวทีทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เป็นการใช้ออกโอกาสในการลงพื้นที่ได้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสวัสดิการต่าง ๆ เช่น การลงทะเบียนรับเบี้ยผู้สูงอายุและเบี้ยความพิการ เป็นต้น

1.1.4 การทำแผ่นพับ “คู่มือประชาชน” เพื่อแจกให้กับประชาชน เป็นแนวทางในการติดต่อราชการต่าง ๆ ของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม โดยการนำไปวาง ณ จุดประชาสัมพันธ์สำนักงานเขตพระโขนง ฝ่ายทะเบียน ชั้น 1

1.1.5 การลงพื้นที่ในชุมชน รณรงค์และประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการสวัสดิการทางสังคมต่าง ๆ

1.1.6 การประชาสัมพันธ์ผ่านการเข้าร่วมประชุมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำเดือน ณ ศูนย์บริการสาธารณสุข 34 โพรซิตรี ประชาสัมพันธ์แก่อาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.) เพื่อให้ทราบแนวทางและสามารถแนะนำข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพคนพิการ เมื่อเจอคนพิการเวลาลงเยี่ยมบ้านได้ เพราะ อสส. เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งต่อสุขภาพของคนในชุมชน ที่มีหน้าที่ในการค้นหาผู้ป่วยกลุ่มเปราะบางในพื้นที่เขต และสอดส่องมองหาผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือด้านสุขภาพ จึงมักจะ

พบเจอคนที่มีความพิการอยู่เป็นประจำ ซึ่งการที่ อสส. รู้ข้อมูลด้านสวัสดิการต่าง ๆ ก็จะเป็นการบอกเสียงที่สำคัญต่อคนในชุมชนเป็นอย่างมาก

1.1.7 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ประกอบด้วย

- เว็บไซต์สำนักงานเขตพระโขนง
- เพจ Facebook “ประชาสัมพันธ์ฝ่ายปกครอง พระโขนง”
- กลุ่ม Line “พระโขนง เมืองน่าอยู่”
- เพจ Facebook “ฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ สำนักงานเขตพระโขนง”
- LINE VOOM posts
- แอปพลิเคชัน TikTok ช่อง @tiktokphrakanong

1.2 การตรวจสอบคุณสมบัติและเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมสำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

1.2.1 มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้พิการที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพความพิการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อขอรับเงินเบี้ยความพิการของกรุงเทพมหานครผ่านระบบบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคม (e-Social Welfare) ของกระทรวงการคลัง ทุกครั้งก่อนที่จะรับลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพความพิการ เพื่อความถูกต้องในกระบวนการถัดไป

1.2.2 การยื่นเอกสารแบบแสดงความจำนงขอรับเบี้ยยังชีพผู้พิการ พร้อมทั้งยื่นเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอให้ครบถ้วน ในกรณีที่มีความจำเป็นที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนได้และผู้พิการอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ผู้พิการต้องทำการมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้อื่นเป็นผู้ยื่นรับเงินเบี้ยความพิการแทนก็ได้ โดยนำหนังสือมอบอำนาจที่ผู้พิการ ผู้รับมอบอำนาจ และพยาน 2 คน ลงลายมือชื่อเรียบร้อยแล้ว พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจมายื่นด้วย

1.2.3 เจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องของแบบแสดงความจำนงขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้พิการ และเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำร้อง

1.2.4 เมื่อเอกสารทุกอย่างถูกต้องและครบถ้วน เจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนให้แบบตอบรับการลงทะเบียนรับเงินเบี้ยความพิการ สำนักงานเขตพระโขนง เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันว่าได้มาลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพคนพิการที่สำนักงานเขตพระโขนงจริง จนกว่าจะได้รับเงิน

1.2.5 นำแบบแสดงความจำนงรับเบี้ยยังชีพผู้พิการที่ผู้ยื่นคำขอและเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อแล้ว พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานที่ตรวจสอบความถูกต้องโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอและหัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ แล้ว เสนอผู้อำนวยการเขตพิจารณาขออนุมัติเห็นชอบ

1.2.6 เจ้าหน้าที่ลงทะเบียนข้อมูลผู้มีสิทธิรับเงินลงในระบบ e-Social Welfare ระบบบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคม ของกรมบัญชีกลาง ทุกสิ้นเดือนเพื่อให้กรมบัญชีกลางโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของผู้มีสิทธิรับเงิน และสามารถตรวจสอบรายงานผลการโอนเงินให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงิน รวมทั้งใช้เป็นหลักฐานสำหรับให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบต่อไป

1.2.7 จัดทำประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยความพิการที่ลงนามโดยผู้อำนวยการเขตพระโขนง ทุก ๆ สิ้นเดือน

1.3 การแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอรับเงินเบี้ยความพิการทราบถึงสิทธิและหน้าที่กรณีย้ายภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านไปอยู่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมสำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

1.3.1 หลังจากที่ยื่นคำขอ เจ้าหน้าที่จะมีการชี้แจงให้ทราบถึงรายละเอียดอัตรา การจ่ายเงินและวิธีการรับเงิน พร้อมทั้งแจ้งกรณีที่คุณพิการย้ายภูมิลำเนา ต้องไปลงทะเบียน ณ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ด้วย ตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อขอรับเงินเบี้ยความพิการของกรุงเทพมหานครผ่านระบบบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคม (e-Social Welfare) ของกระทรวงการคลัง

1.3.2 กรณีเปลี่ยนแปลงบัญชีผู้รับเงิน ให้คนพิการมาดำเนินการยื่นคำร้องขอเปลี่ยนแปลงบัญชีธนาคาร พร้อมทั้งนำหลักฐานสำเนาบัตรคนพิการ และสำเนาหน้าบัญชีธนาคารที่ต้องการเปลี่ยนแปลงมายื่นด้วย กรณีที่คุณพิการไม่สามารถมาได้ด้วยตนเอง หรือเปลี่ยนบัญชีธนาคารรับเงินเป็นของบุคคลอื่น ต้องนำหนังสือมอบอำนาจที่ผู้พิการ ผู้รับมอบอำนาจ และพยาน 2 คน ลงลายมือชื่อเรียบร้อยแล้ว พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจมายื่นด้วย

1.3.3 กรณีที่ไม่ทราบขั้นตอนการลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพความพิการสามารถติดต่อสอบถามเพื่อให้เจ้าหน้าที่อธิบายรายละเอียดการดำเนินการ ได้ตามช่องทางดังต่อไปนี้

- 1) สอบถามได้ด้วยตนเอง ณ ศูนย์บริหารราชการนับไว ไสสะอาด (BFC) ฝ่ายทะเบียน ชั้น 1 ช่อง 29 และฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม ชั้น 3
- 2) ทางโทรศัพท์ เบอร์โทรศัพท์ 02 332 9453
- 3) ทางเพจ Facebook ฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ สำนักงานเขตพระโขนง

1.3.4 เมื่อมีคนพิการย้ายทะเบียนบ้านออกจากพื้นที่เขตพระโขนง เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ จะดำเนินการทำประกาศถอดถอนรายชื่อผู้พิการออกจากรายชื่อผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้พิการ และติดประกาศบริเวณบอร์ดประชาสัมพันธ์สำนักงานเขตพระโขนง

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมสำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

2.1) ประชาชนยังไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ จากการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง เกิดได้จากหลายสาเหตุ ดังนี้

- ประชาชนไม่มีสมาร์โฟน และใช้ระบบอินเทอร์เน็ตไม่เป็น
- การทำสื่อประชาสัมพันธ์ไม่น่าสนใจ ไม่น่าเชื่อถือ
- ประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในชุมชนมีความห่างเหินกับทางราชการ
- ประชาชนไม่สนใจสิทธิและสวัสดิการที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับตนเอง
- ผู้นำชุมชนไม่สนใจที่จะส่งต่อข้อมูล และไม่แนะนำประชาชนในชุมชน
- เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยกระจายพื้นที่อื่นนอกชุมชน

2.2) ขั้นตอนการลงทะเบียนออนไลน์ยุ่งยากและซ้ำซ้อน เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีการทำระบบรับลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพความพิการผ่านระบบศูนย์รับคำขออนุญาตของกรุงเทพมหานคร (BMA SSO) ซึ่งเมื่อยื่นคำร้องในระบบแล้ว จะต้องมายื่นเอกสารตัวจริงที่สำนักงานเขตพระโขนงอีกครั้ง เป็น

การทำงานที่ซ้ำซ้อนในกระบวนการขั้นตอนมากเกินไปจนทำให้ประชาชนเสียเวลาลงทะเบียน 2 ขั้นตอน และไม่ได้ส่งผลประโยชน์ใดเลยแก่ใครเลยทั้งผู้ลงทะเบียนและเจ้าหน้าที่เอง

2.3) ขาดความต่อเนื่องในการรับเงินเบี้ยยังชีพความพิการในกรณีที่คนพิการย้ายภูมิลำเนา ในเมื่อมีการลงข้อมูลคนพิการในระบบบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคม (e-Social Welfare) อยู่แล้ว และทางกรมบัญชีกลางเองก็มีการตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียนราษฎรกับกรมการปกครองว่าใครเสียชีวิตหรือใครย้ายภูมิลำเนา ก็น่าจะส่งต่อข้อมูลผ่านระบบได้เลยไม่จำเป็นต้องให้คนพิการมาลงทะเบียนใหม่อีกครั้ง

2.4) กฎหมายและระเบียบบางอย่างล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งนวัตกรรม เช่น การรับลงทะเบียนแบบออนไลน์ยังไม่มีกฎหมายรองรับ ทำให้ต้องมายื่นเอกสารกระดาษแบบเดิมตามระเบียบที่กำหนด

2.5) ปัญหาการจัดสรรงบประมาณด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีที่รองรับกับการเปลี่ยนแปลงเป็นระบบการลงทะเบียนแบบออนไลน์ในขนาดที่ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่อง printer เครื่องอ่านบัตรประชาชน เป็นต้น และอุปกรณ์สื่อสารที่มีคุณภาพ เช่น โทรศัพท์สำนักงาน

2.6) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการเองยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาวะความพิการ ว่าแบบไหนถึงเรียกว่าพิการ จึงทำให้ไม่สามารถแนะนำผู้ประสงค์ทำบัตรคนพิการและลงทะเบียนรับเบี้ยความพิการได้อย่างทันที่

2.7) สถานที่รับลงทะเบียนไม่เหมาะสม เนื่องจากศูนย์บริหารราชการฉะเชิงเทรา (BFC) ฝ่ายทะเบียน ชั้น 1 ช่อง 29 ของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมอยู่ค่อนข้างไกลจากจุดทางเข้าและประชาสัมพันธ์ ทางเดินค่อนข้างแคบและคดเคี้ยวทำให้ผู้พิการบางคนที่ใช้อุปกรณ์ช่วยเดินหรือนั่งรถเข็นเข้ามาลำบาก และแสงสว่างไม่เพียงพอต่อการอ่านเอกสารต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่แน่นอน คือ การสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด โดยเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และผลการศึกษาเป็นการนำเสนอการบรรยายเรียงลำดับตามแต่ประเด็นในแบบสัมภาษณ์และการตอบคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์ ผลการวิจัยข้อมูลเอกสารและการวิจัยสนาม มีดังนี้

การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ หรือผู้ที่ใกล้ชิดคนพิการทุกคนในพื้นที่ให้ทราบถึงคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพคนพิการ จากนั้นเมื่อมีการยื่นคำร้องการขอรับเงินเบี้ยยังชีพคนพิการเกิดขึ้นจะมีการตรวจสอบคุณสมบัติและเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพคนพิการเพื่อความครบถ้วนและถูกต้องของเอกสารแล้วนำไปสู่กระบวนการต่อไปจนกระทั่งผู้พิการได้รับเงินตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงการแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอรับเงินเบี้ยความพิการทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของคนพิการกรณีย้ายภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านไปอยู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ซึ่งการรับลงทะเบียนเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร เป็นการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานเขตพระโขนง ที่กำหนดจากแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (ระยะที่ 3 พ.ศ. 2566-2570) ภายใต้การ

กำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐบาล ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดขั้นตอนการนำนโยบายสาธารณะไปของ วรเดช จันทรศร (อ้างถึงใน ศุภัทธา อำนวยสวัสดิ์, 2566, หน้า 23-27) ที่อธิบายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยทั่วไปมี 2 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ซึ่งครอบคลุมการนำนโยบายสาธารณะออกสู่การปฏิบัติได้ทั้งระบบ คือ ระดับมหภาค สามารถแบ่งย่อยได้ 2 ขั้นตอน คือ แปลงนโยบาย และขั้นตอนการยอมรับ และระดับจุลภาคซึ่งเป็นขั้นตอนที่หน่วยงานในระดับท้องถิ่น ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายจะต้องมีการตัดสินใจ และการปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกันไป พฤติกรรมของการตัดสินใจ และการปฏิสัมพันธ์อาจแปรเปลี่ยนไปได้ตลอดเวลา และมีความแตกต่างกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในขั้นตอนระดับจุลภาคมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการระดมพลัง ขั้นตอนการปฏิบัติ และขั้นตอนการสร้างความสำเร็จหรือความเป็นปึกแผ่น ซึ่งกระบวนการจัดสวัสดิการของฝ่ายพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง อยู่ในขั้นตอนที่สอง คือขั้นตอนการปฏิบัติครอบคลุมถึงกระบวนการในการแปลงนโยบายให้เป็นโครงการที่ได้รับการยอมรับแล้ว ออกมาในรูปแบบของการปฏิบัติจริง (Action) โดยโครงการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายค่าครองชีพในแต่ละเดือนภายในครอบครัวคนพิการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญยงค์ เวชมนิธีร์ และสายเมือง วิริยะศิริ (2543 อ้างถึงใน ระเบียบพรณ คำหอม, 2554, หน้า 15) ที่อธิบายเกี่ยวกับวิธีการจัดสวัสดิการสังคมไว้ว่า รัฐบาลจัดการต่าง ๆ ในลักษณะของการให้เงินช่วยเหลือเพื่อการยังชีพ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือเป็นสิ่งของที่จำเป็น การช่วยเหลือเป็นเงินเพื่อการยังชีพ การให้บริการแนะนำปรึกษา การสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อการดูแลเป็นพิเศษในรูปแบบสถานสงเคราะห์ โดยให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มบุคคลที่เป็นปัญหาของสังคม โดยการกำหนดคุณสมบัติผู้ที่ควรจะได้รับบริการแต่ละประเภทไว้ และมีการตรวจสอบก่อนที่จะช่วยเหลือ กระบวนการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง มีการดำเนินงานที่เป็นไปตามขั้นตอนการจัดระเบียบเงินเบี้ยยังชีพคนพิการของสำนักงานเขต ของหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการกรุงเทพมหานคร ที่ออกโดยสำนักการคลัง กระทรวงการคลัง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานรับลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพคนพิการของสำนักงานเขตทั้ง 50 เขตใน กรุงเทพมหานคร ภายใต้กฎหมายที่กำหนด เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วุฒิชัย เกาเล็ก (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม เรื่อง การนำนโยบายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่าการนำนโยบายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดไปปฏิบัติ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการในส่วนที่ตนรับผิดชอบตามระเบียบที่กำหนด ซึ่งจัดว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม ที่มีลักษณะการทำงานตามกฎหมายและระเบียบที่กำหนดคล้ายคลึงกัน

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมสำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า มีปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนและคนพิการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ และปัญหาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการเองยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานะความพิการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทวิรัตน์ มดแสง (2563) ที่ได้ทำการศึกษารื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองนกแก้ว อำเภอเสาวชัย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า มีปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ เนื่องจากระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีการปรับปรุงอยู่บ่อยครั้ง และพบปัญหาและอุปสรรคทางด้านการศึกษาติดตามงานและการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายทำให้ไม่ทราบถึงข้อมูลข่าวสาร สาเหตุมาจากเครื่องมือที่ใช้มีการชำรุดและไม่ได้ซ่อมแซม

หรือสื่อที่ใช้ไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย ปัญหาขาดความต่อเนื่องในการรับเงินเบี้ยยังชีพความพิการในกรณีที่คนพิการย้ายภูมิลำเนา ที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิษฐเนตร์ กิจจา (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพคนพิการไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่าเจอปัญหาคนพิการไม่ทราบว่าการย้ายภูมิลำเนาต้องไปลงทะเบียนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ หรืออาจจะแก่ชราภาพ ซึ่งอาจจะไม่เข้าใจในระบบการทำงาน เมื่อย้ายภูมิลำเนาแล้วต้องไปแจ้งลงทะเบียนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ภายในเวลาที่กำหนด ทำให้เกิดปัญหาการขาดสิทธิในการรับเงินเบี้ยยังชีพคนพิการ เมื่อมีการย้ายทะเบียนบ้านแล้ว ผลการตรวจสอบในระบบของกรมบัญชีกลาง ข้อมูลคนพิการจะไม่ตรงกับกรมการปกครอง ทำให้ขาดสิทธิในการรับเงินเบี้ยยังชีพในส่วนของปัญหาขั้นตอนกลางทะเบียนออนไลน์ที่ซับซ้อน ที่เกิดจากกฎหมายและระเบียบที่มีความล้าสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสพร สีดวง (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง พบว่า มีปัญหาความล่าช้าของกระบวนการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ ที่เกิดจากการกำหนดแนวทางการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ที่มีขอบเขตการดำเนินงานที่ซับซ้อนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งระเบียบหลักเกณฑ์ที่มีความเก่าล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมในปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาสังคม ส่วนปัญหาด้านสถานที่รับลงทะเบียนไม่เหมาะสม มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวรรณ ชวีเกษม (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการจัดการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับต้นสถานที่ ควรจัดให้มีแสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทโดยอาจใช้พัดลมช่วยในการระบายอากาศ จัดที่นั่งพักผ่อนให้เพียงพอแก่ผู้สูงอายุและญาติที่มารับบริการ และสุดท้ายปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีที่รองรับกับการเปลี่ยนแปลงเป็นระบบการลงทะเบียนแบบออนไลน์ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิณา พิงวิวัฒน์กุล (2565, หน้า 91) ที่ได้สรุปไว้ว่า ปัจจัยหลายประการที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น วัตถุประสงค์ของนโยบายมีความชัดเจน ความเป็นไปได้และความเหมาะสมทางเทคโนโลยีและทางเทคนิค ความพอเพียงของทรัพยากร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เป็นต้น

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ควรมีการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ให้มีความน่าสนใจและเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐจะต้องปรับปรุงและพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน ให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสังคม เช่น การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับโลกปัจจุบันเพื่อลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออก เพิ่มความรวดเร็วในการดำเนินงาน การปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงถึงกัน โดยการบูรณาการฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดสรรงบประมาณด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีและด้านการจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรับปรุงทัศนคติสถานที่การรับลงทะเบียนให้มีความเหมาะสมทั้งด้านพื้นที่ ด้านแสงสว่างให้เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้วิจัย เรื่อง การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จัดทำแผนการปฏิบัติงานเชิงรุกเพิ่มมากขึ้น ทั้งด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิด้านสวัสดิการสังคมให้กระจายเป็นวงกว้างไม่กระจุกอยู่เฉพาะที่ใดที่หนึ่ง และด้านการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านบริการแก่คนพิการที่ไม่สามารถเดินทางมาได้ หรือไม่มีญาติพี่น้อง คนดูแลพามา เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิได้เข้าถึงสวัสดิการของหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น
2. จัดโครงการอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เช่น การทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ การอบรมกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนแปลง การอบรมความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมแก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีความรู้ให้เท่าทันสภาพสังคมปัจจุบัน
3. รัฐบาลควรหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจริงเพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงกฎหมายและระเบียบให้มีความเหมาะสมและสะดวกรวดเร็วกับการปฏิบัติงานจริง ลดความซ้ำซ้อนของขั้นตอนการปฏิบัติที่ไม่จำเป็น และทำให้กระบวนการทำงานของผู้ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. สำนักงานเขตควรจัดสรรงบประมาณด้านอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์สำนักงานให้มีความเหมาะสมในการทำงาน รวมถึงการคำนึงถึงสถานที่รับลงทะเบียนให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของแต่ละฝ่าย
5. สนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งเครือข่ายความร่วมมือทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นการเพิ่มช่องทางการช่วยเหลือด้านการรักษาสิทธิของผู้ด้อยโอกาสที่พึงจะได้รับจากหน่วยงานภาครัฐ และเพิ่มโอกาสการรับสวัสดิการสงเคราะห์จากผู้ด้อยโอกาสทั้งในและนอกพื้นที่เขตพระโขนง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มารับบริการของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนงด้วยว่ากระบวนการลงทะเบียนรับเงินเบี้ยความพิการมีปัญหาและอุปสรรคใดบ้างที่ต้องได้รับการแก้ไขให้การบริการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นหน่วยงานภาครัฐอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคนพิการและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น ศูนย์บริการสาธารณสุข 34 โพธิ์ศรี อาสาสมัครสาธารณสุข (ออส.) และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) เขตพระโขนง เพื่อจะได้ข้อมูลในมุมมองที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดกับคนพิการ

เอกสารอ้างอิง

- จรัสพร สีดวง. (2561). *การจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง*. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทวีรัตน์ มดแสง. (2563). *การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองนกแก้ว อำเภอเสาวชัย จังหวัดกาญจนบุรี*. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- นิษฐเนตร์ กิจเจา. (2564). การนำนโยบายเบี่ยงชีพนพิการไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2554). *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัท จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2565). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วีณา พิงวิวัฒน์นิกุล. (2565). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วุฒิชัย เกาเล็ก. (2564). *ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร*. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภัทธา อำนวยสวัสดิ์. (2566). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- สิริวรรณ ชั่วเกษม. (2561). การศึกษาการจัดการสวัสดิการเบี่ยงชีพนผู้สูงอายุของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 1(1), 12-13